

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

"לְדוֹרוֹת" סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל שאלון לרישום קורות ניצולת השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים יעלה לאתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il אנו מודים לך מראש על הנכונות לשיתוף הפעולה.

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם פרטי: סימה	שם משפחה: הרשטיין
---------------	-------------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה

יש לרשום שמות ומקומות באותיות בדפוס (גם בלועזית) במקומות המסומנים

שם נעורים: פולק	בלועזית Pollak	שם משפחה לפני המלחמה או בתקופתה: פולק	
תאריך לידה: 21 11 1930	מין: ז / נ	בלועזית Silvia	שם פרטי לפני המלחמה או בתקופתה: סילביה
ארץ לידה: הונגריה	בלועזית Cophlnic-Manastur	מקום לידה (ישוב, מחוז): טרנסילבניה, קופלניק-מנסטור	שם פרטי של האב: דויד
שם נעורים של האישה:	שם פרטי ושם נעורים של האם: רוזנליה פרקש	שם פרטי של האישה/הבעל (אם היה/תה נשוי/נשואה לפני המלחמה): אדוארד	
ארץ המגורים: הונגריה	בלועזית Cophlnic-Manastur	מקום מגורים קבוע לפני המלחמה (ישוב, מחוז): קופלניק-מנסטור	
חבר בארגון או בתנועה:	מקצוע לפני המלחמה:	השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: 7 שנות לימוד	מקומות מגורים בתקופת המלחמה (ישוב, מחוז, ארץ):
האם היית בגטאות? אילו ומתי? גטו בהונגריה, בור פאטאק Bor-Patac			
האם היית במחנות? אילו ומתי? אושוויץ-בירקנאו בפולין ולאחר מכן במחנה עבודה בויצנבורג.			
תאריך השחרור: 08 05 1945		מקום השחרור: לודביגלוס בגרמניה	
לאן עברת/חזרת לאחר השחרור (ציין מקום)? מגראבוב עברתי לקופלניק-מנסטור		האם שהית במחנה עקורים? שם המחנה? לודביגלוס כשבוע לאחר המלחמה	
שם האנייה: (אם עלה בדרך הים) אדנה	שנת העליה: 1962	מקומות/מחנות בדרך לארץ: איסטנבול, טורקיה	

אנא ספרי על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: משפחה, סביבה, ילדות ולימודים, עבודה, חברות בארגון): נא לכתוב בגוף ראשון

הייתה לנו מכולת עד שנת 1939 וכשהמלחמה החלה לקחו לנו את הרשיון. בגיל 9-10 התחלתי להכין סוודרים, וכך התפרנסנו יחד עם אמא. היה לי עוד אח, הייתי בבית ספר יסודי. בכיתה ז' כבר לקחו אותי לגטו. בית הספר היה בית ספר ציבורי. בכיתה ז' הפרידו את היהודים משאר בית הספר, הכניסו את כולם לאותה כיתה בלי הבדלי גיל. החברים היו כל כך רשעים, אמרו לנו ללכת לפלסטינה. היינו הרבה יהודים. ברגע שלא היה לנו אוכל, הרומנים עזרו לנו. בבית היו קצת תרנגולות, פרה וגינה. כל הפרנסה של המשפחה הייתה מהסוודרים שסרגנו. אמא שלי צבעה ואני סרגתי עם דוגמאות. החברים הרומנים גם פחדו מאיתנו. בערך בשנת 1942 ההונגרים הגיעו ואז התחילה קטסטרופה ליהודים, ובשנת 1944 הגיעו הגרמנים ולקחו אותנו לגטאות. בתקופה שבין 1939 ל-1944 כל החנויות נסגרו, הייתה תקופה שהיינו צריכים ללכת עם תלאי צהוב.

נא ספרי על קורותיך בזמן המלחמה

(ציוני דרך: מעצר וגירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים ביודנראט/תנועות נוער/מחתרת/פרטיזנים, השתתפות בבריחה/התנגדות/לחימה, האם אדם/ארגון יהודי/לא יהודי סייע באופן משמעותי להצלתך; בריחה/הגירה בכפייה, פינוי/אוווקאציה למרכז ברית המועצות):

בשנת 1944 הגרמנים פלשו, לקחו אותנו לגטו בור פאטאק. אני לא זוכרת פרטים מהגטו. אוכל נתנו לנו אבל אני לא זוכרת בדיוק איך היה. מהגטו לקחו אותנו ברכבות לאושוויץ-בירקנאו. את אבא לקחו לביאמריה, שם הוא עבד בבית חרושת. משם הוא הגיע לאושוויץ. כשהגענו לאושוויץ הופרדנו מהאמהות. אמא שלי הלכה עם אחי. אחר כך עשו עוד הפרדה- לעבודה ולתאי הגזים. אמא שלי הלכה איתי לעבודה, ואז ראו שאחי לבד ולקחו את אמא שלי איתו. אני נשארת לבד עם עוד חברה אחת. שם לקחו אותנו להתרחץ, הפשיטו אותנו, גזרו לנו את השיער. הביאו לנו בגדים חדשים, אבל אני נשארת עם הנעליים שלי. לא יכולתי לזהות את החברה שלי רותקי. קראתי לה אבל היה קשה לזהות בלי השיער. אחר כך לקחו אותנו לבלוק 20. הרבה השתגעו בלילה הזה. הצ'כים והפולנים הגיעו מוקדם יותר. מי שהייתה שם אמרה: "מי שהלך בצד שמאל, אל תחשבו שהם יחזרו. אתם רואים את העשן? זה העשן של ההורים שלכם והילדים שלכם." המון אנשים השתגעו. בבוקר, כשקמנו, ספרו אותנו. אחר כך נתנו לנו משהו לשתות, אמרו שזה קפה (אבל זה היה רק צבע). נתנו גם שתי פרוסות לחם. בבלוק היו 1200 בנות ולא היו מיטות (לעומת בלוקים אחרים). ישנו אחת על השניה על הרצפה, וכשירד גשם הוא ירד עלינו. בצהריים קיבלנו תבשיל חם, וכולנו היינו צריכים לאכול ממנו. את פרוסות הלחם חילקנו לערב, בבוקר לפעמים קיבלנו מרגרינה. כשהסתובבנו שמענו כל מיני דיבורים. הייתי שם חודשיים וחצי. משם שלחו אותנו לעבודה. כל בוקר הוציאו את החלשים והקטנים לתאי הגזים, מספר פעמים לקחו גם אותי וברחתי בחזרה. פעם אחת בסלקציה לקחו אותי לתאי הגזים ובחורה אחת אמרה לי באידיש: "לכי בחזרה, או שנקבל אחר כך עונש בגללך". עשיתי כאילו אני לא שומעת וכך נשארת בחיים. בבוקר למחרת, רצו לקחת אותנו לתאי הגזים ואז הגיע חייל על סוס לבן ואמר: "אנחנו צריכים את האנשים האלה לעבודה". לקחו אותנו לעבודה ולכן לא הספיקו לעשות לנו מספר על היד. משם לקחו אותנו לברזנבורג. שם עבדנו 12 שעות ביום, עד סוף המלחמה. עבדתי שם בבית חרושת למטוסים ואניות. היה קשה עד כדי כך, שברגע שהפציצו אותנו, שמחנו שיש סוף קצת מנוחה. התנאים במחנה היו טובים יותר. היה איתנו עובד גרמני אחד שכל יום הביא אוכל לעצמו וחלק את האוכל עם אישה אחת. היינו 400 איש. היינו 30 בנות בבלוק. הגרמנים לקחו אותנו לעבודה כל בוקר. באפריל (בסוף המלחמה) לקחו אותנו מהמחנה ברגל והלכנו ברגל 4 שבועות עד שהגענו ללודביגלוס. הלכנו בשני צידי הכביש והגרמנים בינינו. כשעברו מטוסים, הגרמנים נכנסו בינינו כדי שלא יפציצו אותנו. כל יום עשינו 30 קילומטר. קיבלנו קצת חלב ולחם ובכל מקום הביאו לנו קצת אוכל. בלודביגלוס פתאום נעלמו הגרמנים והשאירו אותנו לבד. כשהאמריקאים הגיעו הם מצאו אותנו. אז לקחו אותנו לבית גדול. היינו 15 בנות בחדר קטן אחד. הביאו לנו חבילות אוכל מאמריקה ואחר כך אנשים הלכו ומצאו אוכל לבד. הייתה עזרה הדדית, מי שגנב אוכל חילק אותו בין כולם. בלודביגלוס הייתי שבוע, משם העבירו אותנו לגראבוב שהיה בשליטת הרוסים. הם לקחו אותנו לחודש לעבודות שדה לגרמנים. הם אמרו שאנחנו צריכים לעבוד כדי לאכול. כל יום הביאו לנו עדשים צהובות, מאז אני לא אוכלת את העדשים האלה. היה שלב שבו איטלקים הביאו לנו אוכל. הם גם היו שבויים אבל הם יכלו לבשל. אחרי חודש אמרו לנו שעבדנו מספיק עבור הגרמנים ועזבנו. בעצם אחרי המלחמה לא היה לנו כלום, לא אוכל, לא בגדים ולא כסף. כשעזבנו עברנו דרך הרבה מדינות והרוסים קיבלו אותנו. 4 שבועות טיילנו עם הרכבות. כשהגענו לרומניה לקחו אותי לבית חולים של יהודים זקנים כי אמרו ששם אני אקבל טיפול טוב. הייתי שם מספר חודשים. הבנות שבאו איתי אמרו לי שאבא שלי היה שם. לאבא שלי אמרו שהייתי קצת חולה ואני בבית חולים. אבא לא מצא אותי כי הייתי בעצם בבית אבות. היהודים שם הגיעו לשמח אותנו. דודה רחוקה שלי עזרה לאבא שלי למצוא אותי. אבא הלך לבית כנסת ואמר שהוא מחפש אותי. שאלו אותו איך אני נראית, הוא אמר שאני ג'ינג'ית ואמרו לו שאני בבית אבות. ואז אבא הגיע לבקר אותי. עד היום יש לי נזק בריאותי. אחר כך חזרתי הביתה, נרשמתי לבית ספר פרטי, עבדתי בעירייה ולמדתי להדפיס. אחר כך עברתי לדרגולבושט, שם התחתנתי וילדתי 2 ילדים.

בעלי היה נהג משאית ואני עבדתי במשרד, עזרתי לקומוניזם. כאשר הדפסתי את מסמכי העלייה שלי, העיפו אותי משם. אחרי זה עבדתי במשרד של העירייה, זה היה קרוב לבית וזה היה סודי. שם עזרתי הרבה ליהודים. כשראיתי דפים של יהודים שעשו בעיות שרפתי אותם. הבוס שלי ידע שהכול נמצא בידיים שלי. בשלב מסוים ידעתי כל מיני סודות לגבי אנשים והנכסים שלהם. בשלב מסוים פיטרו אותי כי ידעתי יותר מדי סודות.

נא ספרי על חיך בארץ

(ציוני דרך: לימודים/ תעסוקה, שירות צבאי, פעילות ציבורית או תרבותית, משפחה/ דורות המשך וכו'):

תמיד רציתי לעלות לארץ. בשנת 1962 עליתי כי אז אישרו לי לעלות. עלינו על אונייה דרך איסטנבול, היינו 4 ימים על האוניה. אני הייתי אחראית להוציא את אישורי העלייה לכל העירייה. הגענו לחיפה ומשם העבירו אותנו למעברה בקרית יובל. שם היינו שנה וחצי ועבדתי שם. כשהגענו ארצה עשינו הכול, לא התפנקנו. לא ידענו עברית, הילדים שלי היו בני 4 ו-5. עבדתי בתור עוזרת בית אצל אישה זקנה ובעלי עבד בחברת "אבן וסיד" (מחצבה). אחר כך קיבלנו בית דרך הגרלה, קיבלנו משכנתא ל-30 שנה ושילמנו. אבי הגיע לארץ בשנת 1965 ונפטר בגיל 62. הוא היה מאוד חולה. הוא גר בבית של הסוכנות. אחר כך בעלי לחם במלחמת ששת הימים. אחרי המלחמה הוא הלך לעבוד, נרדם ופיספס את ההסעה הביתה, עלה על טרמפ ונהרג בתאונת עבודה. כיום יש לי 2 בנות, אחת בארץ ואחת בארה"ב. יש לי 5 נכדים. יש לי נכדה שהיא סרן בצבא, עוד נכד חייל ועוד נכד שטס לנסות לעבוד בארה"ב. הבת שעכשיו בארה"ב למדה תואר שני בלונג איילנד, חזרה לארץ והתחתנה, ואז חזרה שוב לארה"ב. שם היא עובדת במשרד החינוך בבית ספר.